

Γῆ τοῦ Ἡλίου Βενέζη) καὶ τὸ δοκιμαστικὸ κεφάλαιο διὰ τοὺς τραγικοὺς μύθους ποὺ διηγεῖτο συχνά.

Μὲ ὅλα αὐτὰ ἐπέτυχε αἱ παραδόσεις του, ἰδίᾳ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, νὰ γίνουιν πόλος ἑλξεως διὰ πολλοὺς.

Ἡ ἐπιλογή μὲ ἐπιστολές πρὸς τοὺς γονεῖς του, αἱ ἀναμνήσεις του διὰ τὸν Stefan George καὶ τὸν Friedrich Wolters, ἡ ὁμιλία του κατὰ τὴν ὑποδοχὴν του εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Αἰδελβέργης (1960) καὶ αἱ τρεῖς νεκρολογίαὶ συμπληρῶνουν τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπιστήμονος μὲ τὴν προσφορὰν του διὰ τὸ εὐρύτερο κοινόν.

Καὶ αὐτὸ δῶρο τῆς Ναυσικᾶς, ποῦ ἦτο τὸ θεῖο πρόσωπο καὶ στὴν Ὀδύσεια, τὴν Ὀδύσεια διὰ τὸν στέφανον τοῦ θαλλοῦ εἰς μνήμην Roland Hampe^δ. Εἶναι ἡ δεκάτη τοῦ Μοσχοφόρου τῆ θεῶ.

Ἡ κατανόησις τοῦ δρ. Franz Rutzen καὶ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου τῆς Μαγεντίας κατέστησαν ἐφικτὴ τὴν ἐκδήλωσιν /τὴν πραγματοποίησιν μιᾶς ὀφειλῆς νὰ παραδοθῆ στοὺς νεωτέρους ἢ φυσιογνωμία τοῦ πιστοῦ φίλου τῶν Ἑλλήνων.

Ἔοποιος πέθανε, ζῆ ἀκόμη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΥΛ. ΚΟΡΡΕΣ

Gorgia e la Sofistica: Atti del Convegno internazionale (Lentini-Catania, 12-15 dic. 1983) a cura di Luciano Monteneri e Francesco Romano. Catania 1986. Σελ. 641.

Συνεργασία τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κατάνης καὶ τοῦ Δήμου τῆς πόλεως Lentini ἐξεδόθη ὁ ἀνωτέρω τόμος τῶν πρακτικῶν τῆς Διεθνoῦς Συναντήσεως (12-15 Δεκεμβρίου 1983) ἐχούσης ὡς ἀντικείμενον τὸν σοφιστὴν Γοργίαν καὶ τὴν σοφιστικὴν. Ἡ πόλις Lentini (πάλαι Λεοντῖνοι) ἐξελέγη ὡς τόπος τοῦ συνεδρίου, ἵνα τιμηθῆ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῆς ὁ Γοργίας, ὅστις κατήγετο ἐξ αὐτῆς· εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ Συμποσίου παρέστησαν, πλὴν τῶν καθηγητῶν-συνέδρων, πολιτικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ Ἀρχαὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ «Συνάντησις» αὕτη διήρκησε τέσσαρας ἡμέρας.

Ι. Ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ (Δευτέρα 12 Δεκεμβρίου 1983) ἐγένοντο αἱ κάτωθι ἐνδιαφέρουσαι ἀνακοινώσεις: Τοῦ καθηγητοῦ C. J. Classen, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γοττίνης: Ὁ Γοργίας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Παραδόσει (Γερμανιστὶ σ. 13-43). Τοῦ καθηγητοῦ C. Natali, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βενετίας: ἡ θέσις τοῦ Ἰσοκράτους ὡς πρὸς τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Γοργίαν (Ἰταλιστὶ σ. 45-55). Τοῦ καθηγητοῦ O. Longo, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Παδοῦης: Ἡ ρητορικὴ τοῦ Γοργίου: τεχνικὴ τῆς παιδοῦς καὶ ἡ ἄσκησις τῆς ἐξουσίας (Ἰταλιστὶ σ. 57-63). Τοῦ καθηγητοῦ W. Leszl, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πίζης: Ἡ δύναμις τοῦ Λόγου εἰς τὸν Γοργίαν καὶ εἰς τὸν Πλάτωνα (Ἰταλιστὶ σ. 65-80). Τοῦ καθηγητοῦ E. Riondato, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Παδοῦης: Περὶ τῆς πραγματείας τοῦ Γοργίου· πρβ. Ἄριστ. Σοφιστ. Ἐλέγχους 34, 183b 36-38 (Ἰταλιστὶ σ. 81-95). Τοῦ καθηγητοῦ A. Capizzi, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ρώμης: Ὁ Γοργίας φιλόσοφος ἢ ρήτωρ; (Ἰταλιστὶ σ. 97-105). Τοῦ καθηγητοῦ L. Rossetti, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Περούτζιας: Παρατηρήσεις περὶ τοῦ «μὴ ὄντος» (Ἰταλιστὶ σ. 107-117). Τοῦ καθηγητοῦ A. Mon-

tano, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νεαπόλεως: «Λόγος καὶ Αἴσθησις» εἰς τὸν Γοργιανὸν Λόγον ἐπὶ τῆς πραγματικότητος (Ἰταλιστὶ σ. 119-144). Τοῦ καθηγητοῦ P. Consenza, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Σαλέρνο: Ὁ Γοργίας καὶ ἡ καταγωγή τῆς Λογικῆς (Ἰταλιστὶ σ. 145-155). Τοῦ καθηγητοῦ A. Arcoleo, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ναυάρρας: Ὁ Γοργίας εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Ἐγγέλου (Ἰταλιστὶ σ. 157-169). Τοῦ καθηγητοῦ G. Mazzara, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Παλέρμου. Ἐνότης μεθοδολογικῆ καὶ παρατηρήσεις περὶ τοῦ «μὴ ὄντος», ὡς πρὸς τὰ ἔργα: «Ἐλένη» καὶ «Παλαμήδης» (Ἰταλιστὶ σ. 172-205).

II. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ (Τρίτη 13 Δεκεμβρίου 1983) ἐγένοντο αἱ κάτωθι ἐνδιαφέρουσαι ἀνακοινώσεις: Τοῦ καθηγητοῦ T. J. Saunders, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Newcastle upon Tyne: Ἡ Ψυχολογία τοῦ Γοργίου εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ προβλήματος τῆς ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως (Ἀγγλιστὶ σ. 209-228). Τοῦ καθηγητοῦ K. Döring τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βαμβέργης: Ἀντισθένης: Σοφιστὴς ἢ Σωκρατικός; (Γερμανιστὶ σ. 229-242). Τοῦ καθηγητοῦ J. Mansfeld, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Οὐτρέχτης: Ἱστορικὴ καὶ Φιλοσοφικὴ ἄποψις τοῦ Γοργίου «περὶ τοῦ μὴ ὄντος» (Ἀγγλιστὶ σ. 243-271). Τοῦ καθηγητοῦ G. Martano, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νεαπόλεως: Λόγος καὶ ἀνάγκη παρὰ τῷ Γοργίᾳ, Προδικῷ καὶ Λουκιανῷ (Ἰταλιστὶ σ. 273-282). Τοῦ καθηγητοῦ L. Montoneri, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κατάνης: Ἡ διαλεκτικὴ τοῦ Γοργίου εἰς τὴν περὶ «μὴ ὄντος» πραγματείαν (Ἰταλιστὶ σ. 283-297). Τῆς καθηγητρίας B. Cassin, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λίλλης: Κριτικὴ τοῦ Γοργίου ἐπὶ τοῦ ποιήματος τοῦ Παρμενίδου (Γαλλιστὶ σ. 299-310). Τοῦ καθηγητοῦ M. Vesoly, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ροζναπ: Τεχνικαὶ ἐπιχειρηματολογίαι τοῦ Γοργίου περὶ τῆς θέσεως, ὅτι «οὐδὲν ὑπάρχει» (Ἰταλιστὶ σ. 311-341). Τοῦ καθηγητοῦ A. Zadro, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Παδοῦσης: Ὁ Γοργίας καὶ ἡ ρητορικὴ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἄποψιν τοῦ G. E. R. Lloyd (Ἰταλιστὶ σ. 343-356). Τοῦ καθηγητοῦ R. Laurenti, τοῦ Πανεπιστημιακοῦ Ἰνστιτούτου Νεαπόλεως: Ὁ Γοργίας παρ' Ἀριστοτέλει (Ἰταλιστὶ σ. 357-388). Τῆς καθηγητρίας Giuseppina Basta Donzelli, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κατάνης: Τὸ ἀμάρτημα τῆς Ἐλένης: Γοργίας καὶ Εὐριπίδης εἰς σύγκρισιν (Ἰταλιστὶ σ. 389-409). Τῆς καθηγητρίας Maria Luisa Silvestre, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νεαπόλεως: Ἐν Ἀριστοτελικὸν ἀνάγνωσμα τοῦ Γοργίου (Ἰταλιστὶ σ. 411-427). Τῆς καθηγητρίας Jolanda Carmela Capriglione, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νεαπόλεως: Ἡ «Ἐλένη» μεταξὺ Γοργίου καὶ Ἰσοκράτους (Ἰταλιστὶ σ. 429-443).

III. Ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ (Τετάρτη 14 Δεκεμβρίου 1983) ἐγένοντο αἱ κάτωθι ἐνδιαφέρουσαι ἀνακοινώσεις: Τοῦ καθηγητοῦ G. Casertano, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νεαπόλεως: Νόμος καὶ Ἡδονή: Ἀντιφῶν B44 DK (Ἰταλιστὶ σ. 447-457) ἢ ἀνωτέρω περιέχεται εἰς τὸν I τόμον τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως Πρβ. «il piacere, l'amore e la morte nelle dottrine dei Presocratici», Napoli 1983 σ. 92 κ. ἐξῆς. Τοῦ καθηγητοῦ S. Pricoco, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κατάνης: Ὁ Γοργίας καὶ ἡ σοφιστικὴ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν Λατίνων ἀπὸ Κικέρωνος ἕως τῶν Χριστιανικῶν χρόνων (Ἰταλιστὶ σ. 459-477). Τοῦ καθηγητοῦ F. Donadi, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Παδοῦσης: Σκέψεις εἰς «Ἐλένης ἐγκώμιον» (Ἰταλιστὶ σ. 479-490). Τοῦ καθηγητοῦ S. Zepri, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τριέστης: Ἡ Πρωταγόρειος γνωσιολογία τοῦ Γοργίου (Ἰταλιστὶ σ. 491-500). Τοῦ καθηγητοῦ L. Pepe, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νεαπόλεως: Ἐπὶ ἐνὸς χωρίου τοῦ «περὶ μὴ ὄντος» (DK 82 B3) (Ἰταλιστὶ σ. 501-510). Τῆς καθηγητρίας Lidia Palumbo τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νεαπόλεως: Ἑρμηνεῖα εἰς «Ἐλένης Ἐγκώμιον» καὶ εἰς «Παλαμήδην» (Ἰταλιστὶ σ. 511-536). Τοῦ καθηγητοῦ G. Tortora, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νεαπόλεως: Ἡ αἴσθησις τοῦ «καιροῦ» ἐν τῷ Γοργίᾳ (Ἰταλιστὶ σ. 537-564).

IV. Ἐν τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ (Πέμπτη 15 Δεκεμβρίου 1983) ἐγένοντο αἱ κάτωθι ἐνδιαφέρουσαι ἀνακοινώσεις: Τοῦ καθηγητοῦ Olof Gigon, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βέρνης: Γοργίας παρὰ Πλάτωνι (Γερμανιστὶ σ. 567-593). Τοῦ καθηγητοῦ G. Kerferd, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Manchester: Γοργίας καὶ Ἐμπεδοκλῆς (Ἀγγλιστὶ σ. 595-605). Τοῦ καθηγητοῦ A. Mourelatos, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Texas: Ὁ Γοργίας ἐπὶ τῆς λειτουργικότητος τῆς γλώσσης (Ἀγγλιστὶ σ. 607-638).

Ἐν κατακλείδι τὰ πρακτικὰ τῆς ὡς ἄνω Συνόδου ἀποτελοῦν πράγματι ἓν «Corpus», ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιέχονται πλεῖστα ὅσα θέματα ἀναφερόμενα εἰς τὴν τῶν σοφιστῶν κίνησιν, τῆς ὁποίας προῖστατο ὁ κορυφαῖος τῶν σοφιστῶν, Γοργίας ὁ Λεοντίνος.

A. N. ΖΟΥΜΠΟΣ

P. J. Rhodes, The Athenian Empire. Oxford 1985. Σελ. 47.—*S. Ireland, Aeschylus,* Oxford 1986. Σελ. 46 (*Greece and Rome new surveys in the classics*, Nos. 17, 18).

Εἰς τὴν γνωστὴν σειράν τῶν νέων θεωρήσεων τῆς προόδου τῶν κλασικῶν σπουδῶν, τὴν ἐκδιδομένην ὑπὸ τοῦ Κλασικοῦ Συνδέσμου (Classical Association) τῆς Βρετανίας ὡς παράρτημα τοῦ περιοδικοῦ «Greece and Rome», προστετέθησαν ἐσχάτως τὰ πρὸ ἡμῶν δύο συγγραμμάτια, τὸ ἐν ὑπὸ P. J. Rhodes περὶ τῆς Ἀθηναϊκῆς ἐπικυριαρχίας καὶ τὸ ἕτερον ὑπὸ S. Ireland περὶ τοῦ Αἰσχύλου. Ὁ Rhodes ἐρευνᾷ τοὺς ὅρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἐδημιουργήθη ἡ Συμμαχία τῆς Δήλου (478/7 π.Χ.), μία Συμμαχία αὐτονόμων ἐλληνίδων πόλεων ἀποσκοποῦσα ἀρχικῶς εἰς τὴν προάσπισιν τῆς ἐλευθερίας τῶν ἀπὸ τῆς Περσικῆς ἀρχῆς. Ἡ περαιτέρω ἐξέλιξις τῆς Συμμαχίας διὰ τῆς ὁλονὲν αὐξανομένης ἐπικυριαρχίας τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τῶν συμμαχίδων πόλεων (αἱ συμμαχιῶδες πόλεις ἀπόλεσαν τὴν ἐλευθερίαν νὰ καθορίζουν αὐταὶ τὴν ἐξωτερικὴν τῶν πολιτικὴν· ἢ περὶ τὸ δικαιοπραγεῖν ἐλευθερία τῶν περιορίσθη μεγάλως· ὑπεχρεώθησαν νὰ ἀποτίνουν τέλη πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν Ἀθηναϊκῶν δημοσίων ἐξόδων κτλ.) κορυφοῦται εἰς τὰ συμβάντα τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ τὰς ἀποφασιστικῆς σημασίας διὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς συμάχους τῶν συνεπειῶν του. Ὁ Rhodes ἐξετάζει τὰς εἰς τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν Ἀθηναίων ὑποκειμένας ἀρχάς, ἀντιπαρατάσσων τὰς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀπόψεις τοῦ Θουκυδίδου πρὸς τὰς ἀπόψεις τοῦ ἐν Ὁξφόρδῃ καθηγητοῦ G. E. M. de Ste Croix. Διὰ τὸν Θουκυδίδην ἡ ἐπιβολὴ τῆς Ἀθηναϊκῆς ἐπικυριαρχίας συνέβη κατὰ φυσικὴν νομοτέλειαν, ἐφ' ὅσον κίνητρά της ὑπῆρξαν ὁ φόβος, ἡ φιλοδοξία καὶ τὸ συμφέρον. (Πβ. 1.75.2-3 καὶ γὰρ αὐτὴν [scil. τὴν ἀρχὴν] τὴνδε ἐλάβομεν οὐ βιασάμενοι, ἀλλ' ὑμῶν μὲν οὐκ ἐθελησάντων παραμεῖναι πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βαρβάρου, ἡμῖν δὲ προσελθόντων τῶν ξυμμάχων καὶ αὐτῶν δεηθέντων ἡγεμόνας καταστῆναι ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου κατηναγκάσθημεν τὸ πρῶτον προαγαγεῖν αὐτὴν ἐς τὸδε, μάλιστα μὲν ὑπὸ δέους, ἔπειτα καὶ τιμῆς, ὕστερον καὶ ὠφελίας. Πβ. ἐπίσης 1.76.2 οὕτως οὐδ' ἡμεῖς θαυμαστὸν οὐδὲν πεποιήκαμεν οὐδ' ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπειου τρόπου, εἰ ἀρχὴν τε διδομένην ἐδεξάμεθα καὶ ταύτην μὴ ἀνεῖμεν ὑπὸ <τριῶν> τῶν μεγίστων νικηθέντες, τι-